

PERFECTIE IS GEEN DETAIL

Vindt de samenleving die steeds meer belang hecht aan dierenwelzijn, diercomfort en milieu, het aanvaardbaar dat hoogproductieve melkkoeien naar een maximale productie gestuurd worden? Wat is duurzaam ondernemen, gezien vanuit de melkveehouderij en gezien vanuit de maatschappij? Deze vragen waren aan de orde op het seminarie rundveehouderij tijdens de Agridagen in Ravels. – Luc Van Dijck

Luc Nouwen: "Vandaag moet alles maatschappelijk verantwoord zijn. Elk bedrijf is verantwoordelijk voor zijn beslissingen en activiteiten en de effecten daarvan op de maatschappij en het milieu."

René van Buitenen, hoofdredacteur van *ZuivelZicht*, schetste de duurzaamheidseisen die vanuit verscheidene invalshoeken aan de melkveehouderij worden gesteld. Hij gaf een beeld van de Nederlandse situatie, maar veel van de aangehaalde punten zijn ook toepasbaar in Vlaanderen. De overheid geeft nog ruimte om koeien te melken maar heeft strenge eisen opgesteld in verband met diergezondheid en dierenwelzijn. Denken we maar aan de beperking van het gebruik van antibiotica, aan de reductie van de broeikasgassen en aan de verwachtingen inzake weidegang.

De maatschappij wenst, de markt eist

De vragen van de (Nederlandse) maatschappelijke organisaties zijn ook niet min. Ieder heeft zijn eisen of verwachtingen ten aanzien van de melkveehouderij. Zo wil Wakker Dier dat dieren behandeld worden als mensen. De Dierenbescherming vraagt dat koeien hun natuurlijk

gedrag kunnen tonen. Greenpeace legt de nadruk op eigen regionale eiwitvoorziening en kant zich tegen de import van soja. Milieudefensie vraagt kleinschaligheid en kant zich tegen megastallen. Natuurmonumenten verdedigt uitsluitend grondgebonden landbouw. Natuur en Milieu vraagt aandacht voor natuur, milieu en dierenwelzijn. En zo zijn er nog wel wat organisaties.

Al even tastbaar zijn de eisen die de retail – een afgevaardigde van de retail bleef in het panel van dit seminarie afwezig – stelt aan de zuivelsector, en dus onrechtstreeks ook aan de melkveehouders. Denken we hier aan grote retailers en Europese spelers zoals Edeka, Lidl, Aldi, Real, Tesco, Walmart ... Dat gaat over normen voor de stal en de stalinrichting, de bezetting, de ligplaatsen. Dat gaat ook over het voer, over grondgebondenheid. Verder willen deze grote jongens ook een woordje meepraten waar het gaat over aanbindstallen, weidegang, hoornloosheid of gmo-voeder.

Zuivelketen

Dat is nog niet alles. Ook de Nederlandse zuivelketen schuift grote doelen naar voren die ze wil realiseren tegen 2020. Deze doelen hebben betrekking op klimaatneutrale ontwikkeling (20% minder broeikasgassen en klimaatneutrale groei, 16% duurzame energie en 2% energie-efficiëntie), een continue verbetering van het dierenwelzijn (verantwoord antibioticagebruik, langleeftbaarheid, dierenwelzijn), behoud van weidegang (ten minste handhaven op niveau van 2012) en op het behoud van biodiversiteit en milieu (100% verantwoorde soja, respecteren milieuraanvoorwaarden fosfaat en ammoniak, geen nettoverlies van biodiversiteit).

Je moet mee met de kopgroep

Melkveehouders Luc Nouwen en Antoon Vissers uit Tholen (Nederland) vertolkten de stem van de melkveehouderij. Vissers analyseerde zijn bedrijf vanuit de duurzaamheidsster met aandacht voor de sterke en de zwakke punten. We brengen hier het verhaal van Luc Nouwen die met zijn echtgenote Marina Geuens in Balen de Sint-Jozefhoeve uitbaat. Luc en Marina houden 60 melkkoeien met een productie van 11.660 liter en een gemiddelde dagproductie van 37,1 liter. Naast de melkproductie bieden zij een aanbod aan nevenactiviteiten: bezoeken van groepen en kinderen, teambuilding en teamcoaching. "Vandaag moet alles maatschappelijk verantwoord zijn. Elk bedrijf is verantwoordelijk voor zijn beslissingen en activiteiten en de effecten daarvan op de maatschappij en het milieu. Maar een bedrijf moet in de eerste plaats winstgevend zijn, want zonder inkomen is er geen ruimte voor maatregelen die milieu en samenleving ten goede komen. Daarom moeten de koeien zo veel mogelijk melk geven op een zo efficiënt mogelijk manier. Dat vraagt heel veel van het management inzake genetica, vruchtbaarheid, diergezondheid en ziektepre-

ventie. Preventieve onderzoeken kosten geld, maar een zieke koe kost tweemaal geld door het melkverlies en door de aankoop van geneesmiddelen. De rantsoenen worden maandelijks geëvalueerd op basis van de gegevens van de melkcontrole. Alle kuilen worden ontleed. Met aandacht voor details bereik je perfectie, maar perfectie is geen detail."

Milieu en energie

"Bemesting en ziektebestrijding blijven nodig, maar met zo weinig mogelijk impact op het milieu. Gangbare landbouw kan leren van de technieken uit de biologische landbouw. We moeten de water- en luchtkwaliteit beschermen. Weet dat een hoogproductieve koe minder methaan uitstoot per geproduceerde liter melk. Duurzame energie is bij ons geen ijdel woord: zonnepanelen geven 75% van onze energiebehoefte en een zonneboiler zorgt voor warm water."

Imago

Het stoort dat veel mensen die meepraten over landbouw, er eigenlijk weinig van afweten. "Wij moeten onze pr goed verzorgen, de innovaties in onze sector tonen. We moeten uitleggen hoe de sector werkt en wat de samenleving van de sector verwacht. We moeten buiten onze gewone netwerken treden. Wij kunnen veel van andere sectoren leren, maar dat geldt evenzeer andersom. Wij hebben ons bedrijf 'op onze maat' gehouden en voelen ons daar goed bij. Nieuwe investeringen moet je afwegen tegen het verwachte rendement. Een nieuw aspect vandaag is dat we onze veestapel voorbereiden op de productie van A2-melk die beter verteerbaar is door mensen die koemelk niet goed kunnen verdragen."

Andere manier van zaken doen

Er wordt veel gevraagd van de melkveehouder. "Maar die heeft niet altijd de financiële middelen om de vereiste investeringen te doen", stelde Jelle Goossens van Ricolto [het vroegere Vredeseilanden]. "Overigens voelen wij ons bij Ricolto ook niet geroepen om uitspraken te doen over de richting die de melkveehouderij in Vlaanderen uit moet. De sector is heel divers en iedere melkveehouder heeft wel zijn redenen om zijn bedrijf uit te bouwen zoals hij het doet. De sector toont dat hij innovatief is en kan inspelen op vragen vanuit de maatschappij. Nieuwe vragen die aan de sector worden gesteld moeten economisch haalbaar zijn."

Ricolto focust op eerlijke prijsvorming in de keten. Goossens trok het debat open en stelde dat we werk moeten maken van een verduurzaming van de retail en voedingsindustrie. "Hoe kunnen we werken aan zakelijke modellen die voor iedereen goed zijn? De uitdaging is drieledig: tegen 2050 moeten we 9 miljard mensen voeden. We moeten nieuwe economische kansen bieden aan 28% van de wereldbevolking die rechtstreeks en onrechtstreeks tewerkgesteld is in de landbouw. Ten derde, moeten we de milieu-impact van de voedselproductie beperken."

We kunnen werken aan de aanbodzijde door de productiviteit te verhogen en meer landbouwgrond in gebruik te nemen. We kunnen ook werken aan de vraagzijde door voedselverliezen te beperken, de bevolkingsaan groei in de hand te houden en de consumptie van dierlijke producten te verminderen. De technologie kan ons daarbij helpen: irrigatiesystemen, herstel van bodem en bodemvruchtbaarheid, performant zaaigoed, informatierevolutie, robots en drones ... De technologie is er maar vindt

.....
Probeer vooraan te lopen. Als je achter de kudde aanloopt, dan loop je in de shit.
.....

Een deel van het panel met Jelle Goossens van Ricolto en melkveehouders Antoon Vissers en Luc Nouwen.

te traag ingang. Het is meestal de boer die moet investeren, maar daar is geld voor nodig. Er is relatief weinig perspectief en de sector is niet zo aantrekkelijk voor jongeren. Hoe kunnen we deze vicieuze cirkel doorbreken? Wij baseren ons daarvoor op de principes van 'een andere manier van zaken doen'. De kernpunten daarvan zijn: samenwerking

in de keten om samen de problemen aan te pakken; een stabiele afzetmarkt en stabiele toelevering; transparant beheer van de keten.

Zijn de winsten en risico's billijk verdeeld? Is er toegang tot diensten, kapitaal, kennis, technologie; innovatie mét boeren en niet voor boeren; meten van resultaat. Cijfers zijn belangrijk als basis voor beslissingen.

Minimumprijs?

Vanuit dit perspectief kijken we naar de zuivelsector. De prijs van melk fluctueert sterk. Dat is zeker voor starters met weinig kapitaal marge een probleem. Hoe kunnen we die fluctuaties de baas? Zou een minimumprijs soelaas kunnen brengen? Gelet op de diversiteit van de sector is een minimumprijs berekenen moeilijk. "Kunnen we voor een gecompenseerde minimumprijs gaan?", vroeg Jelle Goossens zich af. "Een minimumprijs moet enigszins de volatiliteit uit de markt halen. De minimumprijs moet op een niveau liggen waarop de dalen gecompenseerd worden door de pieken. Hij kan ook een richtcijfer zijn voor de producent om zijn productiekosten te evalueren aan de hand van die gestelde minimumprijs. We zouden bijvoorbeeld kunnen uitgaan van een minimumprijs die ligt op 90% van de gemiddelde melkprijs van de voorbije 3 jaar, met een herberekening om de 3 maanden om de structurele

marktten tendenzen mee te nemen. De praktische en technische uitvoering van dergelijk systeem laten we over aan de sector. De vraag is nu wie met ons wil meestappen?"

Reacties

Het panelgesprek werd gemodereerd door Franky De Letter, hoofdredacteur